

LIBRIS | We know
GEORGE COȘBUC

POEZII

Prefață, fișă biobibliografică
și referințe critice
de Lucian Pricop

EDITURA CARTEX 2000

CUPRINS

<i>Prefață</i> (Lucian Pricop).....	9
<i>Fișă biobibliografică</i>	18
<i>Referințe critice</i>	20
 BALADE ȘI IDILE	
Noapte de vară	33
Mânioasă	35
Nu te-ai priceput	37
Fatma	39
Nunta Zamfirei	41
Cântecul fusului	47
Rea de plată	50
Fata morarului	51
Crăiasa zânelor	53
Ex ossibus ultor!	58
Vântul	60
Vestitorii primăverii	63
Pe lângă boi	65
Rada	66
Trei, Doamne, și toți trei	71
La oglindă	74
Calul Dracului	78
De pe deal	79
El-Zorab	81
Suptîrica din vecini	87

Numai una!	89
Regina ostrogoților	91
Dușmancele	93
Costea	97
Somnul codrilor	101
Recrutul	103
Lordul John	106
Moartea lui Fulger	108
Un cântec barbar	116
Păstorița	119
Prahova	120
La părau	126
Vara	129
Toamna	131

FIRE DE TORT

Mama	133
Lupta vieții	136
Ștefăniță-vodă	138
Sub patrafir	141
Scara	144
Noi vrem pământ	146
Voichița lui Ștefan	149
Doina	152
La Paști	156
Seara	158
La miezul verii	161
Iarna pe uliță	164
Cântec	168
Ispita	169
Fata mamei	172
Decebal către popor	174
Concertul primăverii	176
Colindătorii	178

ZIARUL UNUI PIERDE VARĂ

Faptul zilei	180
Chindia	183
Strigoii	187
Moartea lui Gelu	192
Nuntă în codru	197

CÂNTECE DE VITEJIE

Cântec	202
Dorobanțul	203
Dunărea și Oltul	205
Pentru libertate	207
Scut și armă	209
Oltenii lui Tudor	211
Sărindar	213
Zece mai	215
Mortul de la Putna	217
Stema țării	220
Pe dealurile Plevnei	221
De profundis	222
Povestea căprarului	224
Coloana de atac	227
O scrisoare de la Muselim-Selo	232
Podul lui Traian	235
Pașa Hassan	237

NEPUBLICE ÎN VOLUM

Patria română	240
Cântec	242
Povestea găștelor	243
La sânul mamei	245
Mama vitregă	247
Parabola sămănătorului	249
Vulturul	250

BALADE ȘI IDILE

NOAPTE DE VARĂ

Zărire, de farmec pline,
Strălucesc în luminiș;
Zboară mierlele-n tufiș
Și din codri noaptea vine
Pe furiș.

Care cu poveri de muncă
Vin încet și scârțâind;
Turmele s-aud mugind,
Și flăcării vin pe luncă
Hăulind.

Cu cofița, pe-ndelete,
Vin neveste de la râu;
Și cu poala prinsă-n brâu
Vin cântând în stoluri fete
De la grâu.

De la gârlă-n pâlcuri dese
Zgomotoși copiii vin;
Satul e de vuiet plin;
Fumul alb alene iese
Din cămin.

Dar din ce în ce s-alină
Toate zgomotele-n sat,
Muncitorii s-au culcat.
Liniștea-i acum deplină
Și-a-nnoptat.

LIBRIS | We know books

Focul e-nvelit pe vatră,
Iar opaițele-au murit,
Și prin satul adormit
Doar vrun câne-n somn mai latră
Răgușit.

Iat-o! Plină, despre munte
Iese luna din brădet
Și se nalță,-ncet-încet,
Gânditoare ca o frunte
De poet.

Ca un glas domol de clopot
Sună codrii mari de brad;
Ritmic valurile cad,
Cum se zbate-n dulce ropot
Apa-n vad.

Dintr-un timp și vântul tace;
Satul doarme ca-n mormânt –
Totu-i plin de Duhul Sfânt:
Liniște-n văzduh și pace
Pe pământ.

Numai dorul mai colindă,
Dorul tânăr și pribeag,
Tainic se-ntâlnește-n prag,
Dor cu dor să se cuprindă,
Drag cu drag.

MÂNIOASĂ

Am să merg mai înspre seară
Prin dumbrăvi, ca mai demult,
În priveghetori să-mi pară
Glasul Linei că-l ascult.
Mai știi eu, ce-aș vrea s-ascult!
Că-n zori Lina sta-n portiță,
Sălta-n vânt a ei alțiță,
Vântul îi sălta-n cosiță
Și-i făcea floare-n obraz:
Eu mergeam la plug în laz,
Și, când trec, Lina s-ascunde,
Parcă nici nu m-a văzut.
Îi vorbesc, și nu-mi răspunde.
Nu-mi răspunde!
Și-o întreb, și nu-mi răspunde!
Și mă mir – ce i-am făcut!

Vreau de-aici să rump o floare!
Ochii unui înger scump
Au albastrul de cicoare,
Și cicoare vreau să rump –
Mai știi eu ce-aș vrea să rump!
Că-n amiazi venind pe vale,
Întâlnii pe Lina-n cale:
Fragi i-am dat, ea mi-a zis:-
„Na-le!

Ți-am cerut eu ție fragi?“
Ochii ei frumoși și dragi
Priveau tot spre poala rochii,
S-a pus Lina pe tăcut,

LIBRIS | We know books

Și vedeam că-i umblă ochii,
Umblă ochii!

Ca la șerpi, îi umblă ochii,
Și mă mir ce i-am făcut!

Să-mi pun capul pentr-o Lină,
Să mă fac un om pribeag!
Ieși din neguri, lună plină,
Să mă vezi la Lina-n prag –
Mai știu eu ce-aștept în prag!
Alte dăți suna zăvorul;
Lina pe furiș, ca dorul,
Pășea-n degete pridvorul
Și la mine-n prag venea
Mamă-sa cât ce-adormea.
Azi ard hainele pe mine,
Mî-e greu capul ca de lut,
Stau în prag – și ea nu vine,
Nu mai vine!
E târziu și nu mai vine...
Și mă mir, ce i-am făcut!?

NU TE-AI PRICEPUT

Nu te-ai priceput! –
Singur tu nu mi-ai plăcut,
Că eu tot fugeam de tine?
O, nu-i drept, nu-i drept, Sorine!
Ți-am fost dragă, știi eu bine,
Dar, să-mi spui, tu te-ai temut.
Și eu toate le-am făcut,
Ca să poți să-mi spui odată,
Să mă-ntrebi: – „Mă vrei tu, fată?”
Și plângeam de supărată,
Că tu nu te-ai priceput.

Nu te-ai priceput!
Zici că-s mândră și n-am vrut
Ca s-ascult vorbele tale?
Dar de unde știi? În cale
Ți-am umblat și-n deal și-n vale,
Și-orișunde te-am știut.
Zile lungi mi le-am pierdut,
Să mă-mprietenesc cu tine;
Tu-mi umblai sfiios, Sorine,
Și plângea durerea-n mine,
Că tu nu te-ai priceput.

Nu te-ai priceput!
Am fost rea și n-aș fi vrut
Să te las, ca altă fată,
Să mă strângi tu sărutată?
Dar m-ai întrebat vrodată?
Mă-nvingea să te sărut

LIBRIS | We know books

Eu pe tine! Pe-ntrecut
Chip cătam cu viclenie
Să te fac să-ntrebi, și mie
Mi-a fost luni întregi mânie,
Că tu nu te-ai priceput.

Nu te-ai priceput!
Zici că de m-ai fi cerut
Mamei tale noră-n casă,
N-aș fi vrut să merg? E, lasă!
Că de-o fată cui-i pasă,
Nu se ia după părut!
De-ntrebai, ai fi văzut!
Tu să fi-nceput iubitul,
Că-i făceam eu isprăvitul –
Tu cu pâinea și cuțitul
Mori flămând, nepriceput!

FATMA

În faptul dimineții, prin parc, îngândurată
Se plimbă visătoare Fatma, frumoasa fată
A marelui Ben-Omar, califul din Bagdad –
Iar tinerele-i plete de peste umeri cad
Pe piept, și ea le prinde mănunchi în alba-i mână.
Zâmbind s-așează fata aproape de fântână
Pe-o lespede de marmor, privind cu gândul dus
La gura de balaur ce-azvârle apa-n sus.

Tiptil atunci, din umbra tufișului răsare
Nin-Musa, rob din Yemen. El iese din cărare,
S-apropie de fată, o prinde pe furiș,
S-apeacă, o sărută și pierde prin tufiș.
Fatma răsare-n țipet, de spaimă-ngălbinită.
– „El are fes ca-n Yemen și haina zdrăntuită!“ –
Și grabnic eunucii se-nșiră, urmărind
Ca șerpii prin tufișuri pe Musa-Nin, și-l prind.

Fatma plângând se duce la tată-său și-i spune.
– „Voi pune servitorii să-l bată! Și voi pune
Să-l târâie de-a lungul Bagdadului, legat
De-a calului meu coadă, de-a celui mai turbat!
Mișelul!“ Și Ben-Omar izbește cu piciorul
Și dă un semn. În lanțuri legat, cutezătorul
Nin-Musa intră palid, cu ochii la pământ –
El are fes ca-n Yemen și-o zdranță de vesmânt.

Fatma stă răzimată de-al tronului pilastru,
Și sclavul stă nainte-i. El are fes albastru,
Și-albaștri are ochii, d-un farmec dureros;

E tânăr și e palid și-așa e de frumos!
S-aruncă furtunatic spre rob atunci sultanul
Și-i fulgeră-n cap ochii și-n mână iataganul:
– „Acesta e?“ Și fata se-ndoaie puțințel:
– „N-a fost acesta, tată! – Să nu lovești în el!“

NUNTA ZAMFIREI

E lung pământul, ba e lat,
Dar ca Săgeată de bogat
Nici astăzi domn pe lume nu-i,
Și-avea o fată, – fata lui –
Icoană-ntr-un altar s-o pui
La închinat.

Și dac-a fost pețită des,
E lucru tare cu-nțeleș,
Dar dintr-al prinților șirag,
Câți au trecut al casei prag,
De bună seamă cel mai drag
A fost ales.

El, cel mai drag! El a venit
Dintr-un afund de Răsărit,
Un prinț frumos și tinerel,
Și fata s-a-ndrăgit de el.
Că doară tocmai Viorel
I-a fost menit.

Și s-a pornit apoi cuvânt!
Și patru margini de pământ
Ce strimte-au fost în largul lor,
Când a pornit s-alerge-n zbor
Acest cuvânt mai călător
Decât un vânt!

Ca ieri cuvântul din vecini
S-a dus ca astăzi prin străini,

Lăsând pe toți, din cât afund
O mie de crăimi ascund
Toți craii multului rotund
De veste plini.

Și-atunci din tron s-a ridicat
Un împărat după-mpărat
Și regii-n purpur s-au încins,
Și doamnele grăbit au prins
Să se gătească dinadins,
Ca niciodat’.

Iar când a fost de s-a-implinit
Ajunul zilei de nuntit,
Din munți și văi, de peste mări,
Din larg cuprins de multe zări,
Nuntași din nouăzeci de țări
S-au răscolit.

De cum a dat în fapt de zori
Veneau, cu fete și feciori,
Trăsnind rădvanele de crai,
Pe netede poteci de plai:
La tot rădvanul patru cai,
Ba patru sori.

Din fundul lumii, mai din sus,
Și din Zorit, și din Apus,
Din cât loc poți gândind să bați,
Venit-au roiuri de-mpărați,
Cu stemă-n frunte și-mbrăcați
Cum astăzi nu-s.

Sosit era bătrânul Gruî
Cu Sanda și Rusanda lui,
Și Ținteș, cel cu trainic rost,

LIBRIS | We know books

Cu Lia lui sosit a fost,
Și Bardeș cel cu adăpost
Prin munți sâlhui.

Și alții, Doamne! Drag alint
De trupuri prinse-n mărgărint!
Ce fete dragi! Dar ce comori
Pe rochii lungi țesute-n flori!
Iar hainele de pe feciori
Sclipeau de-argint.

Voinicii cai spumau în salt;
Și-n creasta coifului înalt
Prin vulturi vântul viu vuia,
Vrun prinț mai tânăr când trecea
C-un braț în șold și pe prăsea
Cu celălalt.

Iar mai spre-amiazi, din depărtări
Văzutu-s-a crescând în zări
Rădvan cu mire, cu nănași,
Cu socrii mari și cu nuntași,
Și nouăzeci de feciorași
Veneau călări.

Și ca la mândre nunți de crai,
Ieșit-a-n cale-ales alai
De sfetnici mulți și mult popor,
Cu muzici multe-n fruntea lor;
Și drumul tot era covor
De flori de mai.

Iar când alaiul s-a oprit
Și Paltin-crai a stărostit,
A prins să sune sunet viu
De treasc și trâmbiți și de chiu –
Dar ce scriu eu? Oricum să scriu
E ne-mplinit!

LIBRIS | VIKIHOW
BOOKS

Și-atunci de peste larg pridvor,
Din dalb iatac de foișor
Ieși Zamfira-n mers isteț,
Frumoasă ca un gând răzleț,
Cu trupul nalt, cu părul creț,
Cu pas ușor.

Un trandafir în văi părea;
Mlădiul trup i-l încingea
Un brâu de-argint, dar toată-n tot
Frumoasă cât eu nici nu pot
O mai frumoasă să-mi socot
Cu mintea mea.

Și ea mergând spre Viorel,
De mână când a prins-o el,
Roșind s-a zăpăcit de drag, –
Vătavul a dat semn din steag
Și-atunci porniră toți șireag
Încetinel.

Și-n vremea cât s-au cununat
S-a-ntins poporul adunat
Să joace-n drum după tilinci;
Feciori, la zece fete, cinci,
Cu zdrângăneii la opinci
Ca-n port de sat.

Trei pași la stânga linișor
Și alți trei pași la dreapta lor;
Se prind de mâni și se desprind,
S-adună cerc și iar se-ntind,
Și bat pământul tropotind
În tact ușor.

Iar la ospăț! Un râu de vin!
Mai un hotar tot a fost plin

De mese, și tot oaspeți rari,
Tot crai și tot crăieșe mari,
Alătura cu ghinări
De neam străin.

A fost atâta chiu și cânt
Cum nu s-a pomenit cuvânt!
Și soarele mirat sta-n loc,
Că l-a ajuns și-acest noroc,
Să vadă el atâta joc
P-acest pământ.

De-ai fi văzut cum au jucat
Copilele de împărat,
Frumoase toate și întrulpi,
Cu ochi șireți ca cei de vulpi,
Cu rochii scurte până-n pulpi,
Cu păr buclat.

Și principii falnici și-ndrăzneți,
De-al căror buzdugan isteț
Pierit-au zmei din iaduri scoși!
De-ai fi văzut jucând voioși
Și feți-voinici și feți-frumoși,
Și logofeți.

Ba Peneș-împărat, văzând
Pe Barbă-cot, piticul, stând
Pe-un gard de-alături privitor,
L-a pus la joc! Și-ntr-un popor
Sărea piticu-ntr-un picior
De nu-și da rând!

Sunt grei bătrânii de pornit,
Dar de-i pornești, sunt grei de-oprit!
Și s-au pornit bărboșii regi

LIBRIS | www.booksworld.ro

Cu sfetnicii-nvechiți în legi
Și patruzeci de zile-ntregi
Au tot nuntit.

Și vesel Mugur-împărat
Ca cel dintâi s-a ridicat
Și, cu păharul plin în mâni,
Precum e felul din bătrâni
La orice chef între români,
El a-nchinat.

Și-a zis: – „Cât mac e prin livezi,
Atâția ani la miri urez!
Și-un prinț la anul! blând și mic,
Să crească mare și voinic, –
Iar noi să mai jucăm un pic
Și la botez!“